№2-amaliyot ishi

Smartfonlar uchun Android OTda ilovalarni ishlab chiqishga kirish

1. Ishdan maqsad

ADT Bundle dasturlash muhitini oʻrnatish va sozlash

2. Topshiriq

- 1. ADT dasturlash muhitini oʻrnatish va sozlash;
- 2. Birinchi **Hello, world!** ilovasini yaratish;
- 3. Ilovani mobil qurilmaning emulyatorida ishga tushirish.

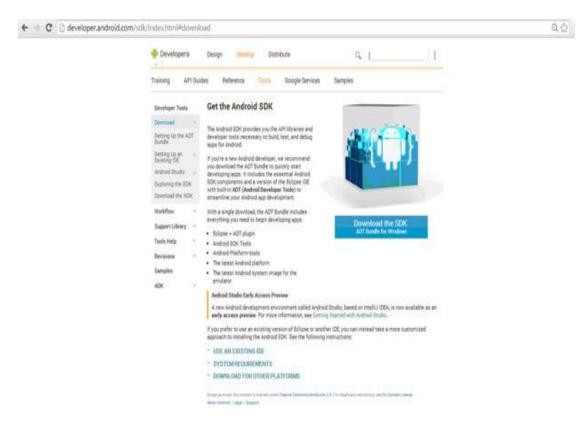
3. Amaliyot ishini bajarishga koʻrsatmalar

Muhitni o'rnatish

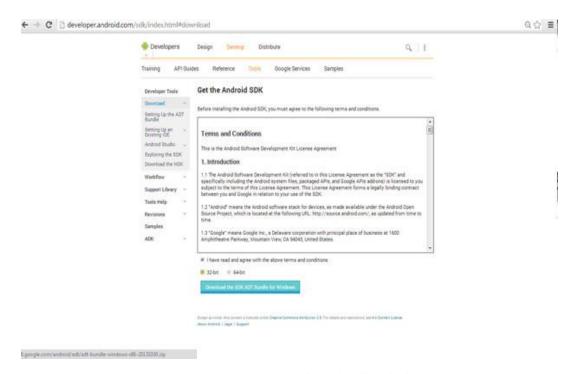
Amaliyot ishi *ADT Bundle* (*Android IDE*) muhitida ishlashni tavsiflashga bagʻishlangan. Amaliyot ishida rasmiy saytlardan koʻchirib olinishi zarur boʻladigan dasturiy ta'minot, uni oʻrnatish va sozlash, emulyator va mobil qurilamada eng oddiy ilovani yaratish va ishga tushirish haqida aytiladi. Qurilmada sozlash qator qiyinchiliklarga bogʻliqligi tufayli qurilmalar va *Windows* operatsion tizimini (7-versiyadan past emas) sozlash boʻyicha batafsil qoʻllanmakeltiriladi.

Android OS uchun koʻplab ilovalar Java tilida yozilgan. Engommaviy ishlab chiqish muhitlaridan biri oʻrnatilgan ADT plaginli Eclipse (uning uchun JDK ham zarur) va Android SDK hisoblanadi. oldin barcha komponentlarni alohida oʻrnatishga toʻgʻri kelgan. Hozirda ADT Bundle sozlangan toʻldirishlarli Eclipse

muhitining yangi versiyasi paydo boʻldi. Bu erda ilovalarni ishlab chiqishuchun zarur boʻladigan *minimum* instrumentlar mavjud. Bu versiya bilan biz ishlaymiz. Lekin unda hamma narsalar ham mavjud emas, shuning uchun, agar qandaydir loyihani ishlab chiqishda sizga *ADT Bundle*ga kirmaydigan instrumentlar kerak boʻlsa, siz ularni ishlab chiquvchilar saytidan koʻchirib olishingiz va oʻz muhitingizni toʻldirishingiz mumkin.

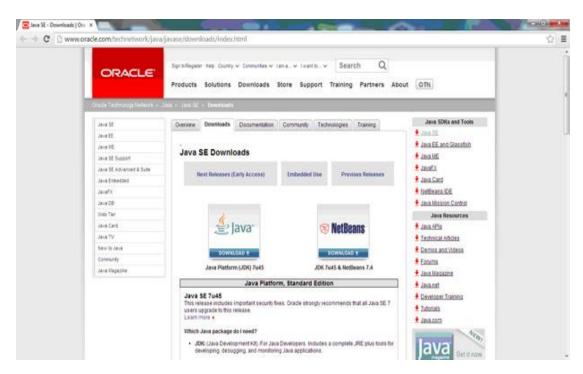
2.1-rasm. Ishlab chiquvchi sayti

2.2-rasm. Muhitni koʻchirib olish

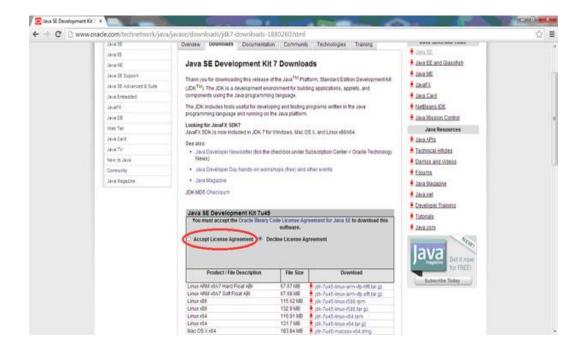
Muhitni koʻchirib olish uchun litsenzion kelishuv shartlarini qabul qilish va sizning *Windows* (32-bit yoki *64-bit*) versiyangizni tanlash kerak.

Koʻchirib olishdan keyin *arxiv*ni ishlash kerak boʻlgan jildda oching (muhit maxsus oʻrnatishni talab qilmaydi). Ochishdan keyin jildga kiring va Eclipseni ishga tushiring. Bu erda uncha katta boʻlmagan muammo boʻlishi mumkin. Agar sizda *JDK* oʻrnatilmagan boʻlsa, muhit ishga tushmaydi va *JDK* boʻlgan jildga *yoʻlni* koʻrsatilishini yoki uni oʻrnatilishini talab qiladi.

2.3-rasm. Oracle kompaniyasining sayti

*JDK*ni koʻchirib olish uchun dastlab litsenzion kelishuv shartini qabul qilish va keyin kerakli versiyani tanlash kerak.

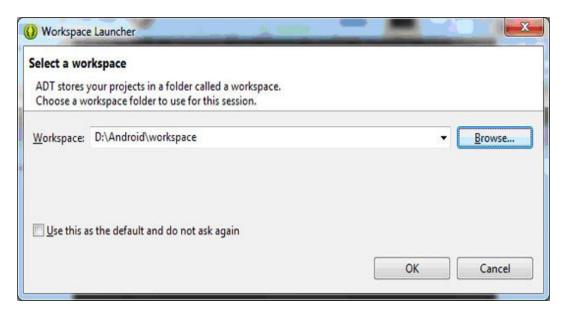
2.4-rasm. JDKni koʻchirib olish

Koʻchirib olishdan keyin setup-faylni ishga tushiring va JDKni oʻrnating.

2.5-rasm. JDKni o'rnatish

JDK oʻrnatilganidan keyin muhit ishga tushishi kerak. Keyin ish makonini, ya'ni sizning loyihalaringiz joylashadigan joyni tanlash (yoki yangisini yaratish) kerak boʻladi. Agar belgilansa, u holda bu ish *makoni* yashirish boʻyicha tanalanadi, aks holda bu oyna Eclipseni har bir ishga tushirilishida paydo boʻladi.

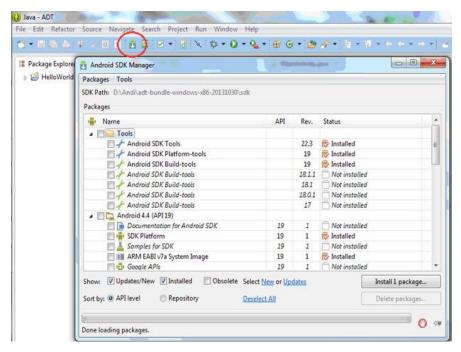
2.6-rasm. Ish makonini tanlash

Keyin ishlab chiquvchilar *SDK*ni keyingi yaxshilash uchun statistikani joʻnatishni taklif etadigan oyna paydo boʻladi. siz rozilik berishingiz yoki rad etishingiz mumkin.

2.7-rasm. Statistikani joʻnatish

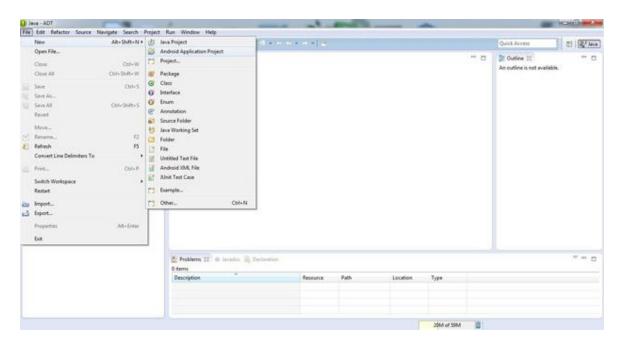
Instrumentlar panelida joylashgan *Android SDK Manager*belgisiga e'tibor bering (uni shuningdek Window *menyu*dan topish mumkin). Uning yordamida siz o'z muhitingizga yangi instrumentlarni qo'shishingiz mumkin.

2.8-rasm. Android SDK Manager

4. Loyihani yaratish

Loyihani yaratish uchun File \rightarrow New \rightarrow Android Application Project menyusiga kiring.

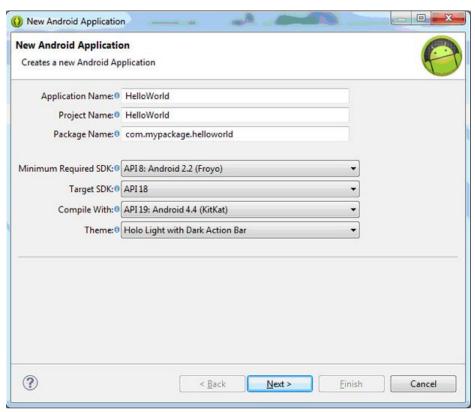
2.9-rasm. Loyihani yaratish

Paydo boʻlgan oynada ilovaning nomi, loyihaning nomi, shuningdek *paketning* (*package*) nomini yozish shart. Uni *example* nomi bilan qoldirish kerak emas, chunki bunday nomli paketni Google *Play*da joylashtirish mumkin emas. Albatta, oʻquv ilovalari u erga joylashtirilmaydi, ammo buni kelajakda nazarda tutish krak.

Minimum Required SDK – ilova qoʻllaydigan *Android* minimal versiyasi hisoblanadi. Koʻpincha yashirish boʻyicha iloji boricha koʻp qurilmalarni qoʻllash uchun 2.2-versiya koʻrsatiladi. Agar sizning ilovangizning ma'lum funksiyasi faqat yangi *Android* versiyalarida ishlasa va bu ilovaning asosiy funksiyalari toʻplami uchun chegaraviy hisoblanmasa, siz uni qoʻllaydigan versiyalarda opsiya sifatida kiritishingiz mumkin.

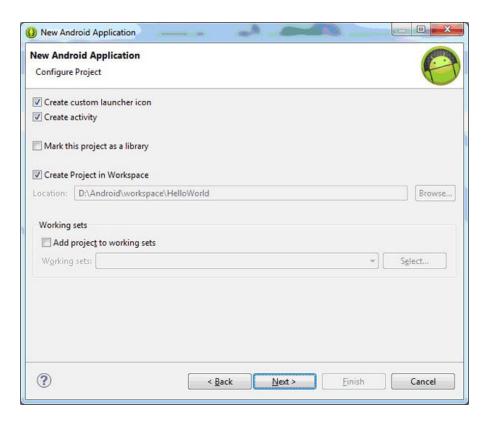
Target SDK – sizning *ilovangiz* yoziladigan *Android* versiyasi, siz ilovani testlagan maksimal *Android* versiyasini aniqlaydi. Bu moslashuvchanlik rejimlari uchun kerak.

Compile With *ilova* qanday *Android* versiyasining imkoniyatlarini ishlatishini aniqlaydi. Hozircha bu loyiha uchun qiymatlar sifatida yashirish boʻyicha berilgan oʻrnatishlarni qoldiring.

2.10-rasm. Loyihaning nomi

Keyingi oynani oʻzgartirishsiz qoldirish mumkin.

2.11-rasm. Loyihaning konfiguratsiyasi

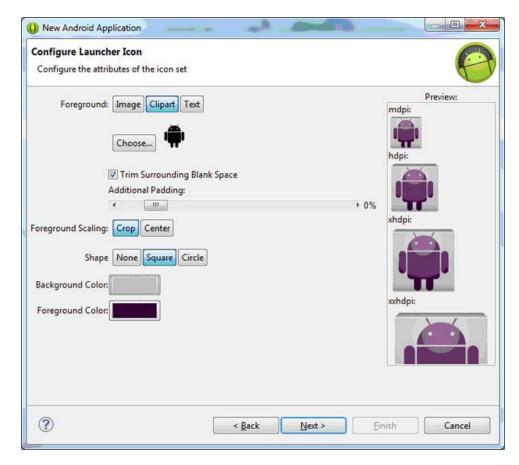
Create custom launcher icon – ilovaning belgisini yaratish.

Create activity – Activityni (aktivlik, faoliyat) yaratish.

Mark this project as library – loyihani kutubxona sifatida yaratish. Hozir buning zarurati yoʻq, bizning *ilova* boshqa loyihalarda ishlatilmaydi.

Create Project in Workspace – Workspace jildida loyihani yaratish. Bu jildda bizni barcha loyihalarimiz saqlanadi.

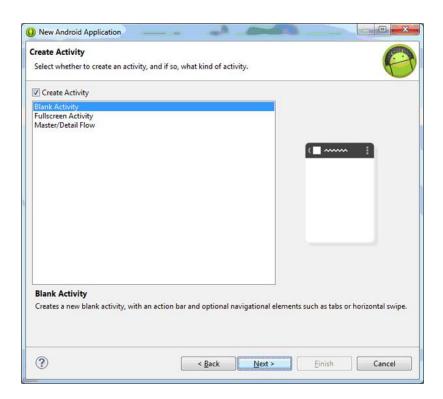
Keyingi bosqich – belgini (ikonkani) yaratish. Standart belgini qoldirish yoki yangi oʻz belgingizni yaratish mumkin. Bizning misolda rang gammasi, shakl oʻzgartirilgan, shuningdek klipartdan figura tanlangan.

2.12-rasm. Ilovaning belgisini yaratish

*Android*dagi koʻplab ilovalar aktivlik yoki faoliyat (*Activity*) deyiladigan oʻz ekraniga (shakliga, oynasiga) ega.

Navbatdagi ikkita oyna boʻsh aktivlikni yaratadi. Birinchisida hozircha hech narsani oʻzgartirish kerak emas. Ikkinchisida siz oʻz *aktivligingizni* qayta nomlashingiz mumkin (ilovalarda ular bir nechta boʻlishi mumkin).

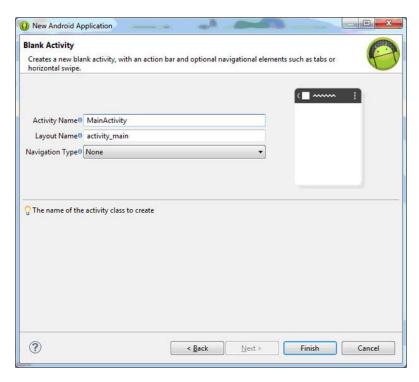

2.13-rasm. Aktivlikni yaratish

Blank Activity – mobil telefonlar uchun moʻljallangan shablon.

Fullscreen Activity – ilovani butun ekrangan yoyishga imkon beradigan (navigatsion panelsiz va status barsiz) *shablon*.

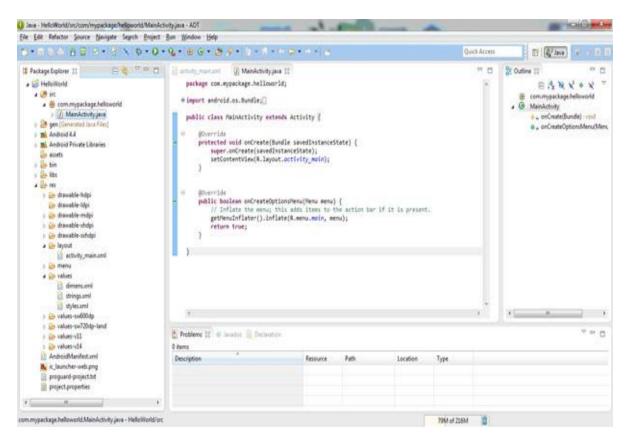
 ${\bf Master/Detail\ Flow-planshet\ kompyuterlar\ uchun\ mo'ljallangan\ \it{shablon}.}$

2.14-rasm. Aktivlikni qayta nomlanishi

Demak, siz birinchi oʻz loyihangizni yaratdingiz. Albatta, bu faqat instrumentlarni toʻgʻri oʻrnatilganligini tekshirish uchun muhitga oʻrnatilgan ilova, lekin koʻplab ilovalar aynan undan yaratiladi. Uning tuzilmasini koʻrib chiqamiz. U chapdagi sohada koʻrsatilgan.

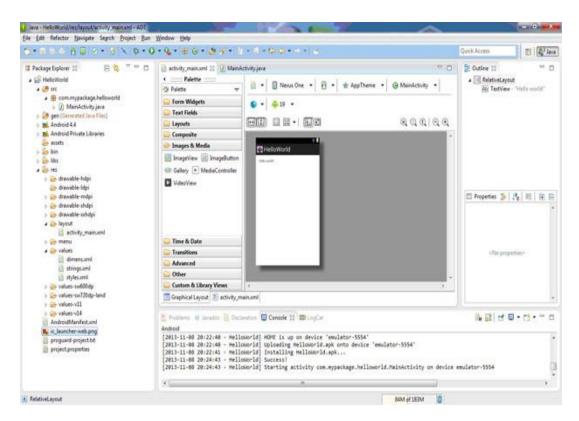
Birinchi *navbatda* bizni aktivlik *fayli* qiziqtiradi. U sizning paketingizda **src** jildda joylashgan. U *.java* kengaytmaga ega.

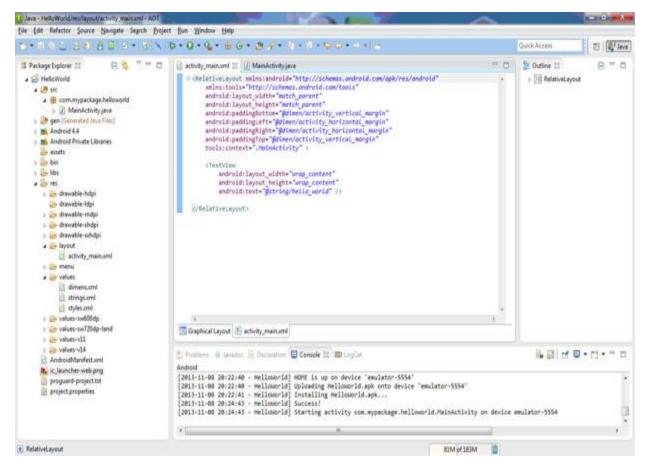
2.15-rasm. Aktivlik

res jilddagi **layout** nimjildda xml-*fayl* joylashgan, u bizning aktivligimizning qobigʻi hisoblanadi. Aynan bu *fayl* qurilma ekranida koʻrinadi.

xml-fayllar bilan ham grafik redaktor rejimida ishlash mumkin, ham kodni toʻgʻridan-toʻgʻri tahrirlash mumkin.

2.16-rasm. Xml-fayl. Grafik redaktor

2.17-rasm. Xml-fayl

5. Qurilma emulyatorida loyihani ishga tushirish

Birinchi *navbatda* qurilmaning emulyatorini yaratish kerak. Buni instrumentlar panelidagi *smartfon*ni koʻrsatadigan tugmani bosish bilan amalga oshirish mumkin. Agar panelda tugma boʻlmasa, uni **Window** *menyu*sidan topish mumkin.

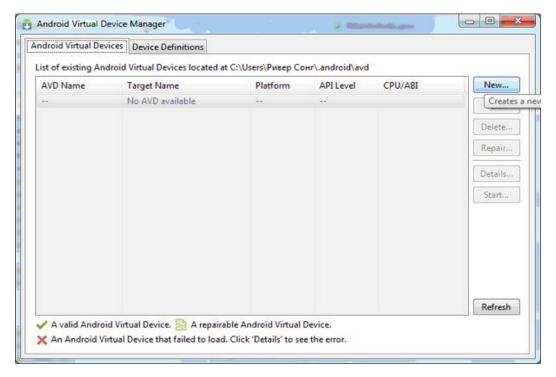
```
    Java - HelloWorld/src/com/mypackage/helloworld/MainActivity.java - ADT

 Eile Edit Refactor Source Navigate Search Project Run Window Help
                                                                                  Z + | (日 | 大 | 炊 + O + Q + | 田 | G + | 西 | ダ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ + | カ 
                                                                                                                                                                   activity_main.xml
                                                                                                                                                                                                                                    MainActivity.java 23

□ Package Explorer 
□
       ▲ 🥵 HelloWorld
                                                                                                                                                                                   package com.mypackage.helloworld;
                a 🕮 src
                                                                                                                                                                              # import android.os.Bundle;
                          MainActivity.java
                                                                                                                                                                                   public class MainActivity extends Activity {
                 gen [Generated Java Files]
                 Android 4.4
                                                                                                                                                                                                @Override
                                                                                                                                                                                                protected void onCreate(Bundle savedInstanceState) {
                  Android Private Libraries
                                                                                                                                                                                                             super.onCreate(savedInstanceState);
                          assets
                                                                                                                                                                                                             setContentView(R.layout.activity_main);
                 bin
                 b b libs
                 a 🔑 res
                                                                                                                                                                                                @Override
                         b 🗁 drawable-hdpi
                                                                                                                                                                                                public boolean onCreateOptionsMenu(Menu menu) {
                                drawable-ldpi
                                                                                                                                                                                                             // Inflate the menu; this adds items to the action b
                         b 🗁 drawable-mdpi
                                                                                                                                                                                                             getMenuInflater().inflate(R.menu.main, menu);
```

2.18-rasm. Loyihani ishga tushirish

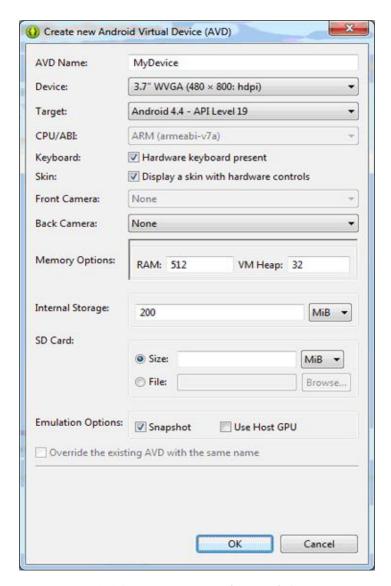
Android Virtual Device Manager ochiladi. Hozircha unda bitta ham virtual qurilma yoʻq.

2.19-rasm. Android Virtual Device Manager

Virtual qurilmani yaratish uchun **New** tugmani bosing. YAratish oynasi paydo boʻladi. Sizga qurilmani berish va majburiy xarakteristikalarni tanlash kerak. **Device** – sizning qurilmangizning modeli va **Target** – *Android* versiyasi.

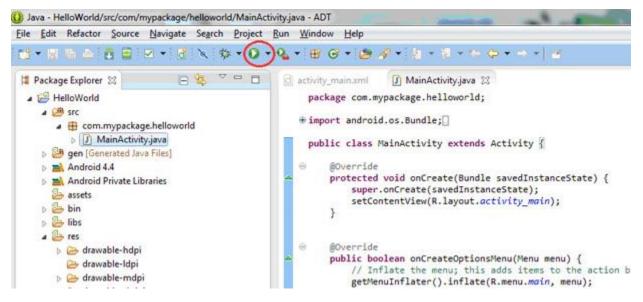
SHuningdek qoʻshimcha parametrlarni oʻzgartirish mumkin: sd-karta oʻlchami, oʻrnatilgan xotira va h.k..

2.20-rasm. AVDni yaratish

Endi *ilovani* ishga tushirish mumkin. Buning uchun instrumentlar panelidagi **Run** (yashil aylanadagi oq uchburchak) tugmasini bosish kerak. Ishga tushirish bilan muammolarni konsolda kuzatish mumkin.

Agar ilova ishga tushmasa, **Run** tugmasidan oʻngdagi qora uchburchakni bosishga, **Run Configurations**ni tanlashga, keyin **Target** qoʻyilmasidan yaratilgan qurilmani tanlashga va loyihani yana ishga tushirishga urinib koʻring

2.21-rasm. Ilovani ishga tushirish

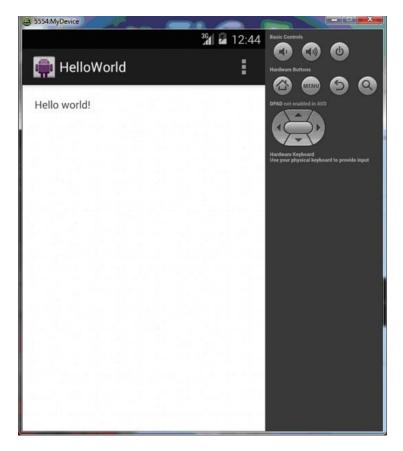
Agar barchasi toʻgʻri bajarilsa, emulyator ishga tushirilishi kerak. Ishga tushirish vaqti sizning kompyuteringizdagi operativ xotiraga bogʻliq. Keyin emulyatorni yopmaslik mumkin, ilova ishlayotgan emulyatorda ishga tushadi.

2.22-rasm. Emulyatorni ishga tushirish

2.23-rasm. Ishga tushirilgan emulyator

2.24-rasm. Hello, world! ilovasi

Agar sizning *ilovangiz* birdaniga ishga tushmasa, uni qurilmaning ilovalar menyusidan topish mumkin.

2.25-rasm. Ilovalar menyusi

6. Qurilmada loyihani ishga tushirish

Real qurilmada loyihani ishga tushrishdan oldin quyidagilarni amalga oshirish zarur:

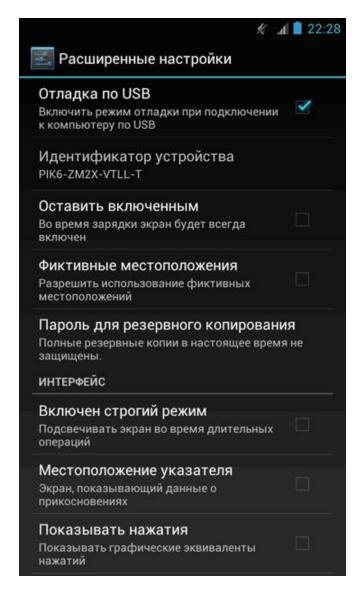
Qurilmani sozlash;

- Kompyuterni sozlash;
- Muhitni sozlash.

6.1. Qurilmani sozlash

Qurilmani sozlash quyidagidan iborat:

- 1. USB boʻyicha sozlash rejimini yoqing.
- 2. Google Play ilovalar magazinidan olinmagan *.apk kengaytmali fayllarni ishga tushirish uchun muqobil manbalardan ilovalarni oʻrnatishga ruxsat etish zarur.

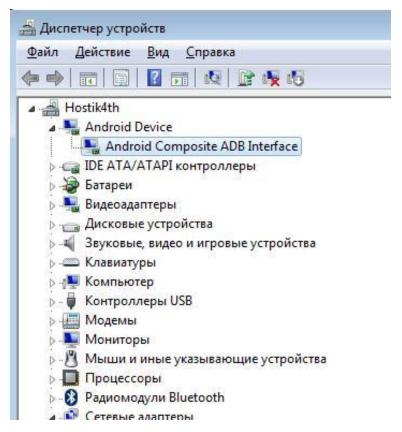

2.26-rasm. Qurilmani sozlash

6.2. Kompyuterni sozlash

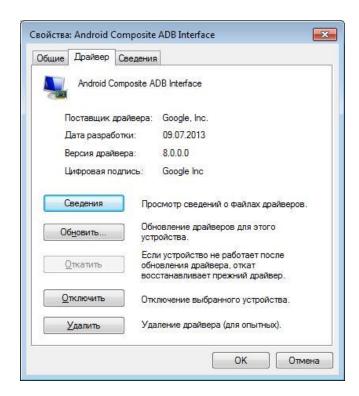
Kompyuterni sozlash uchun quyidagi amallarni bajarish zarur:

1. Qurilmalar dispetcheriga kirish (**Ishga tushirish**→**Boshqarish** paneli→Tizim va xavfsizlik→Tizim→Qurilmalar dispetcheri) va izning qurilmangizni topish.

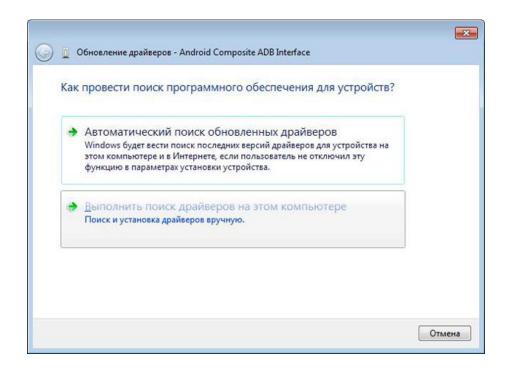
2.27-rasm. Qurilmalar dispetcheri

2. Unga sichqonchaning oʻng tugmasini bosish va **Xossalar** menyusini chaqirish.

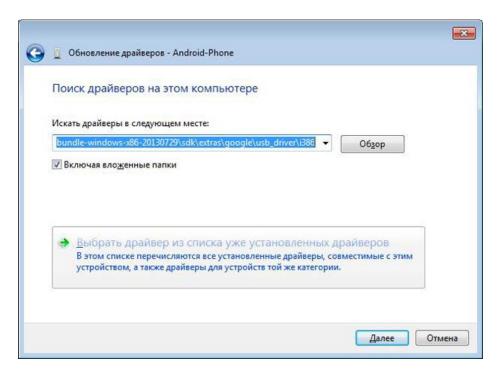
2.28-rasm. Xossalar menyusi

3. **Drayver** qoʻyilmasida drayverni YAngilash tugmasini bosish.

2.29-rasm. Drayverni yangilash

4. Paydo boʻlgan oynada bukompyuterda **Drayverni qidirishni** bajarishni tanlash

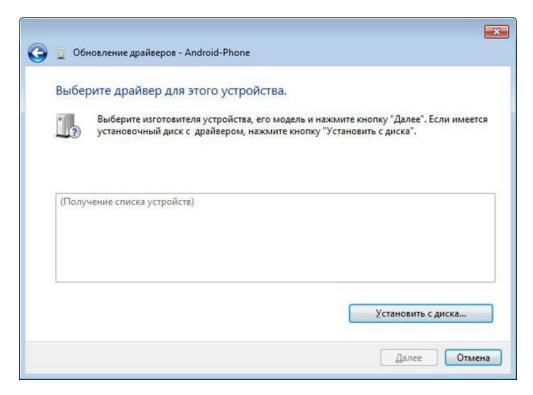
2.30-rasm. Kompyuterda drayverlarni qidirish

5. Navbatdagi oynada drayver oʻrnatiladigan yoʻlni koʻrsatish kerak.

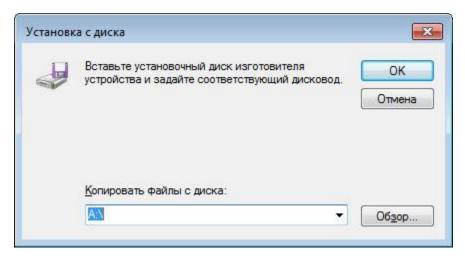
Bizning holda yoʻl quyidagicha: adt-bundle-windows-x86-20130729\sdk\extras\google\usb_driver\i386.

YOki drayverni quyidagi tarzda qidirib topish mumkin:

- Navbatdagi oynada Diskdan oʻrnatishni bosing;

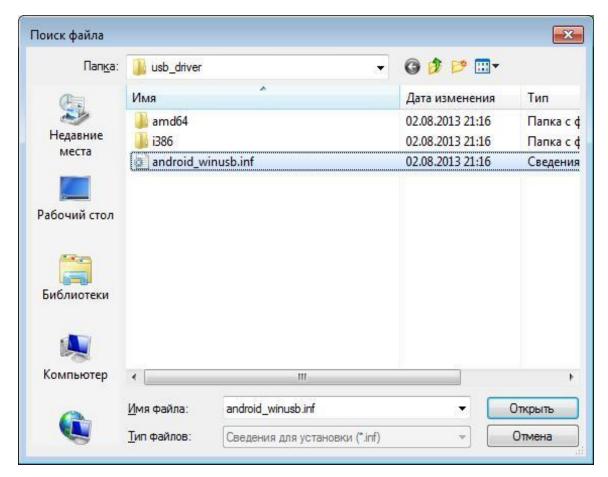

2.31-rasm. Qurilmanin drayverini tanlash

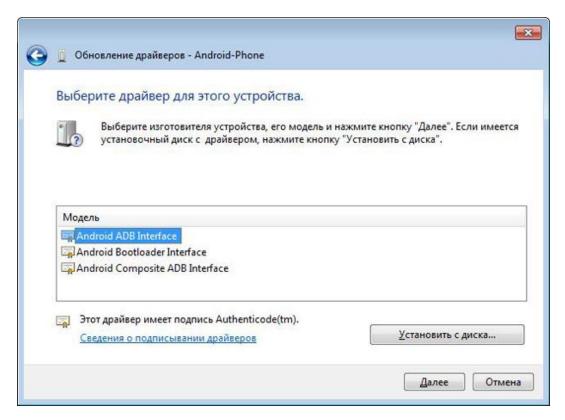
2.32-rasm. Drayverni qidirish

- Keyin android_winusb.inf faylini tanlang;

2.33-rasm. O'rnatish uchun ma'lumotlar

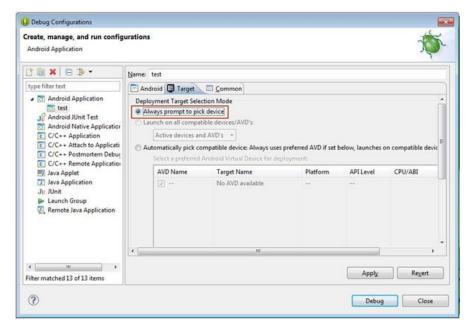
- 6. Bu va keyingi oynalarda **Keyingi**ni bosing.
- 7. Taklif etilgan roʻyxatdan **Android ADB Interface**ni tanlang va **Keyingi** va **Ha**ni bosing.

2.34-rasm. Drayver o'rnatilishini yakunlanishi

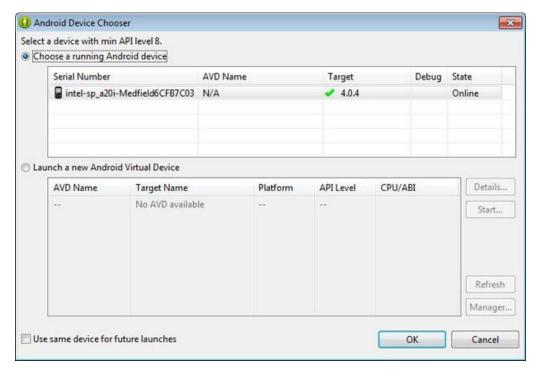
6.3. Muhitni sozlash

1. ADTda Run\Debug Configurations menyusiga kiring va Target qoʻyilmasiga oʻting. Always prompt to pick device qarshisiga bayroqcha oʻrnating.

2.35-rasm. Muhitni sozlash

2. Ochilgan oynada **Choose a running Android Device** qarshisiga bayroqcha oʻrnatish bilan ulangan qurilmani tanlang.

2.36-rasm. Qurilmani tanlash

3. Endi ilovani ishga tushirish mumkin.

7. Hisobning tarkibi

- 1. Ishlab chiqilgan loyihaning Xml fayli printskrinini keltirish.
- 2. Ishlab chiqilgan loyiha kodining listingini keltirish.

Nazorat savollari

- 1. Android OS uchun qanday ilovalarni ishlab chiqish muhitlari ishlatiladi?
 - 2. Android SDK nimadan iborat?
 - 3. *Android JDK* nima hisoblanadi?
 - 4. Muhitni oʻrnatish uchun nimalar zarur?
 - 5. *Minimum Required SDK* nima uchun ishlatiladi?
 - 6. Target SDK nima uchun qoʻllaniladi?
 - 7. Create Project in Workspace qanday funksiyani bajaradi?
 - 8. Fullscreen Activity qanday funksiyani bajaradi?
 - 9. Qurilma emulyatorida loyihani qanday ishga tushirish mumkin?
 - 10. Android Virtual Device Manager nimani koʻrsatadi?
 - 11. Virtual qurilmani qanday yaratish mumkin?